

Danmarks ældste sabotør fylder 90 år

Fhv. anlægsgartner Ebert Larsen i Horsens var under krigen med i mange lokale aktioner

*Tekst: Paul Nielsen
Foto: Lars Juul*

Danmarks formentlig ældste overlevende sabotør fra besættelsestiden bor i Horsens. Tirsdag den 18. december fylder han 90. Det er forhenværende anlægsgartner Ebert Larsen, Fredericiagade 18. Det kan måske undre nogen, at helt almindelige mennesker med en stilfærdig levevis drager ud og lægger bomber og risikerer liv og lemmer, men Ebert Larsen var én af mange, der gjorde det.

Ebert Larsen er født ved Lejre, men er opvokset på Silkeborgegn, hvor hans far var købmand. Der var ti børn i familien, og i dag er de alle i 80-90'erne. Ebert Larsens ældste søster på 96 bor i New York. Som 11-12-årig kom Ebert Larsen ud at tjene som hjorddreng på en gård, men allerede som 15-årig kom han i lære som gartner i Horsens. Han siger at lige fra han var ganske lille, havde hans ønske været at blive gartner, og hans far var i øvrigt en interesseret havemand.

- Det var planteskolen »Rosenvænget« i Torsted, jeg kom til, og jeg studerede ivrigt de latinske navne på blomster og planter. Jeg husker dem alle

endnu. Jeg blev på planteskolen tre år, efter at de fire års læretid var overstået, så flyttede jeg til Rasmussens planteskole på Sundvej, fortæller Ebert Larsen.

Start på fem tdr. land

- Jeg startede selv i 1929 ved Skanderborg på bare fem tønder land. Det var også i Skanderborg, jeg blev anlægsgartner, og det var lige noget, der passede mig. Jeg har lige set billeder af det anlæg, jeg lavede ved de gamles hjem i byen. Da jeg kun havde gået i »den stråttekte«, uddannede jeg mig videre på skole og på kurser. Det gode ved det hele har været, at jeg har haft mit arbejde som min hobby, og jeg er ikke mindst gået op i vilde planter, især orkideer. Jeg har i mit otium brugt en hel vinter på at oversætte en bog herom fra engelsk. For 26 år siden fandt jeg en orkidé ved Vejle fjord, og den har jeg besøgt hvert år siden.

- Jeg har altid været naturmenneske og holdt af at trave. Det holdt nu op i 1970, fordi knæene gjorde knuder. Men jeg husker i 1968, hvor jeg sammen med tømremester Steffensen og dennes svigersøn travede over bjerge og fjelde fra Kiruna til Narvik. Vi forcerede Kebnekaise og tilbagelagde 25 kilometer om dagen. I rygsækken havde vi proviant til tre uger, og det blev en herlig tur.

Spejder

- De har beskæftiget Dem meget med spejderbevægelsen.

- Ja, da jeg var hjorddreng, så jeg de første spejdere og besluttede mig for også at blive det engang. Jeg var med til at starte de grønne spejdere i Horsens i 1919. Fra starten var vi kun otte drenge, men efterhånden blev det til tre troppe. Jeg har haft mange tilidsposter i spejderbevægelsen bl.a. som distrikts- og divisionschef, og jeg var aktiv gennem 51 år. Så gik jeg over i Sct. Georgsgildet, hvor jeg stadig er med, og hvor jeg har været gildekansler. Denne del af mit liv har været med til at holde mig ung, og jeg har haft mange oplevelser.

- For mig var det naturligt at videreføre det, jeg havde lært som spejder, i modstandsbevægelsen. Jeg blev uddannet på brandstationen i beredskabstjeneste op mod krigen, og et af formålene var at konstatere eventuelle troppebevægelser. Det med modstandsbevægelsen voksede langsomt frem. Jeg var første gang med ved en våbenmodtagning ved Gedved, da læge Høegh-Guldborg var nedkastningschef. Næste gang fandt nedkastningen sted ved Barritskov.

Jernbane-sabotage

- Derefter gik jeg over i jern-

banesabotagen, hvor Peter Thurø Hansen var vores leder. Jeg kan endnu mere mig over det, der blev kaldt »Slaget ved Hatting«. Vi havde lagt en række bomber på jernbanen, og de skulle gå af med forskelligt interval. En af dem eksploderede først dagen efter, og så begyndte tyskerne at skyde vildt. Selv om vi forlængst var over alle bjerge. Den eneste, der traf, var parkinspektør Aage Eriksen, der var ude at beskære træer. Ham faldt de over.

- Og skal vi tale om en anden munter situation midt i alt det alvorlige, skal det være en begivenhed syd for Horsens. Vi havde været ved at lægge vore bomber og var ikke blevet færdige, før der kom et tysk transporttog. Vi fandt hurtigt skjul i grøften. Da toget var forbi, søgte en af vore kammerater efter den bombe, han havde lagt. Han fik fat i noget, han troede var bomben, men det viset sig at være en høm-høm fra det forbipasserende tog!

Besværligt

- Det blev efterhånden til mange jernbaneattentater. Bange mener jeg egentlig aldrig, vi var, men tyskerne gjorde det mere besværligt for os, fordi de udsatte vagter for hver 100 meter. Heldigvis slog nogle af dem sig sammen, så afstanden blev 200 meter. Jeg

husker en nat ved viadukten i Hedensted, hvor vi var i gang. Så hørte vi de tyske vagter. De standsede op lige ud for os, men så os ikke. De rømmede sig og fortsatte. Vi kunne sagtens have skudt dem, for vi var forsynede med maskinpistoler, men jeg er glad for, at jeg aldrig fik fyret en af dem af.

- De har altid været kenat som et troende menneske. Har det aldrig givet Dem personlige problemer, når de tog af sted som sabotør?

- Det mener jeg ikke. Jeg hørte engang et foredrag af biskop Chr. Baun, der bl.a. sagde: »Dette at slå ihjel er en synd, men måske kan det være værre ikke at slå ihjel«. Det tog vi som et udtryk for, at det var rigtigt, hvad vi gjorde i modstandskampen. Det var et arbejde, der skulle gøres. Jeg var glad for at være med, for jeg anså det for nødvendigt. Det gav mig ingen anfægtelser. Det forstod min kone også. Hun var selv med, og vi har haft mange modstandsfolk til at overnatte hos os.

Befriet

- I slutningen af 1944 indtraf der en usædvanlig episode i Horsens, hvor 14 modstandsfolk blev befriet fra Statsfængslet?

- Ja, jeg var selv med i forberedelserne. Vi havde »efter aftale« tilegnet os en stor lastvogn med presenning til at borttransportere de befriede. Inden for fængslet havde vi allieret os med pastor Mikkelsen, som blev forsynet med en revolver. Den stige, der skulle sættes op mod muren, blev lavet af tømremester Steffensen. Da aktionen trådte i funktion, sad nedkastningschefen Bent og sabotøren Henry, der senere sammen med kammeraten David blev dræbt af tyskerne på banegårdsterrænet, overskrævs på muren for at dirigere fangerne.

De to på muren råbte: »Kom så gutter«. Hvor hurtigt det gik, fremgår af en lille episode. En mand kom uforvarende til at overvære aktionen. Han blev derfor holdt op, men da det hele var overstået, udbrød han: »Det var godt klaret. Det tog kun tre minutter«. De befriede fanger blev kørt til Parallelvej, hvorfra de blev fordelt. At tyskerne rasede byen rundt efter aktionen, siger sig selv, tilføjer Ebert Larsen.

Den 90-årige siger, at han har haft et dejligt liv. Han har aldrig haft tid til at kede sig. Gør det heller ikke i dag, hvor han bl.a. er med i Kirkens Korshær og en bibelkreds. Han glæder sig til fødselsdagen, hvor der også kommer gæster fra Tyskland, England, Norge og Sverige.

Ebert Larsen er ikke mindst gået op i vilde planter, især orkideer. - Jeg har i mit otium brugt en hel vinter på at oversætte en bog herom fra engelsk, siger han. (Foto: Lars Juul)